

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust je pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le po pošti in začetno frankovano.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—

v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6	...	60—	72—	108—	...
3	...	30—	36—	54—	...
1	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Italijanski general proti amputaciji.

Našim čitateljem že dobro znani italijanski general R. Bencivenga je spregovoril te dni svojo besedo o amputaciji. On s pahljivostjo sledi razvoju naših notranjih in zunanjih razmer in z zanimanjem čita vse glavne jugoslovenske liste. Tako seveda ni mogel prezreti strani nekaterih beogradskih listov v goreči nevolji nad Radičevim pustolovštvom v svet vržene misli o amputaciji. Bencivenga gleda na take pojave v naši državi s stališča varnosti in koristi svoje domovine. Svoje mnenje o amputaciji je priložil v ugledni reviji „Echi e commenti“.

Navaja — očividno po „Slov. Narodu“, ki je citiral „Vreme“ in „Tribuno“ — dva lista: beogradsko „Vreme“ in praško „Tribuno“. „Vreme“ je objavilo pred dobrim mesecem obširen uvodnik, v katerem je zastopalo stališče, da je potrebna amputacija. K svoji zahtevi je izvajalo to-le: Verjetno je, da bi se Hrvat in Slovenec, kakor hitro bi se odcepili od sedanjega Jugoslavije, zvezali z Madžari na škodo Srbije. Ta zveza pa bi jim ne koristila mnogo, ker bi bil eventualni napad na Srbijo vsled takojšnje intervencije male antante nemogoč. Poleg tega bi morala Hrvatska misliti najprej na ozdravljenje svojih lastnih domačih razmer. Ta čas pa bi Srbiji več nego zadostoval, da bi se konsolidirala in to konsolidacijo okrepila, da bi mogla zavrniti vsak hrvatski napad. Mogla bi se celo ustavljati istočasno hrvatskemu in bolgarskemu napadu. Z Italijo pa ne moreta imeti stikov ne Hrvatska in ne Slovenija. S priklopitvijo Slovenije si je naprtila Jugoslavija veliko breme. Kajti Slovenija je kakor klin zabit v polje bodočih spopadov med Italijo in nemškimi plemeni. Pot nemške ekspanzije vodi fatalno proti Trstu. Odtod si je izvolila Italija pot za svojo ekspanzijo v Srednjo Evropo. Tako se bo nahajala Srbija nekoga dne med dvema ognjema.

Nasprotno temu pa je naziranje praške „Tribune“, da bi se mogli odsekati Hrvatska in Slovenija obrniti edine do Italije. Na ta način bi se Italiji vrnili čelja po nadvladi v Srednji Evropi in v Jadransko morje bi postalo izključno italijansko. Prišel bi se nov boj za Balkan in za prodiranje proti Dardanelam. Na mesto Avstrije, šibke vsled nezadovoljnosti zatiranih narodov, bi stopila razbrzdana italijanska megalomanija, kateri bi se postavljala po robu samo Srbija.

K temu pravi g. general Bencivenga tole:

Radikalno glasilo „Vreme“ vzdržuje že nekaj časa mnenje, da je za bodo-

nost Srbije neobhodno potrebno, da se prepusti Slovenijo in velik del Hrvatske njuni usodi. Po mnenju navedenega beogradskega lista ni mogoča sprava med Srbi in Hrvati; zbog tega tudi ni mogoče mirno sožitje obeh narodov drugega poleg drugega, ker zadevata tu druga ob drugo dve civilizaciji in dve veroizpovedanji. Nočemo razpravljati, v koliko je upravičen ali pretrzan pesimizem „Vremena“; tudi nočemo ugihati, ali ni morda v svet vržena misel o amputaciji samo kot strašilo za pobunjeno Hrvatsko, ali pa predstavlja morda v resnici sultima ratio? Srbov za izhod iz kaotičnega položaja, v katerem se nahaja ta trenotek Jugoslavija. Nas zanima samo to, da bi izvedeli, kam bi se utegnili Hrvatska in Slovenija orijentirati po morebitni amputaciji, kakor jo zagovarja beogradski dnevnik. Vprašanje orijentacije Hrvatske v slučaju ločitve od Jugoslavije se presoja, kakor se vidi iz gorenjih dveh časopisnih poročil, v Beogradu in Pragi različno. Za Beograd ne more biti orijentacija Hrvatske drugačna nego proti Madžarski in Bolgariji. Z Italijo — pravi „Vreme“ — ne more imeti stika ne Hrvatska ne Slovenija. Pač pa bi v slučaju njunega izstopa iz jugoslovenske državne tvorbe odpadlo vsako trenje med Srbijo in Italijo. Za praški časopis pa je nasprotno orijentacija Hrvatske in Slovenije mogoča edino proti Italiji. Tako bi postalo (!) Jadransko morje italijansko in italijanska megalomanija (!) bi nadomestila ekspanzivne namere bivše podonavske monarhije na Balkanu. Kakor se vidi, s strani Beograda ni niti misliti na dogovor Rima z Zagrebom; s strani Prage pa je ta sporazum popolnoma logičen in naraven. Za nas ima bolj prav „Vreme“. Kolikor moremo predvidevati, bi se mogli Hrvatska in Slovenija orijentirati proti Madžarski in Avstriji, predno bi to storili proti Italiji. Na ta način bi poskusili obnoviti ono gospodarsko enoto, ki jo je razbila vojna in ki je tvorila avstro-ogrsko monarhijo. V resnici je logično, da bi hotela Hrvatska iz gospodarskih razlogov navezati stare stike z Madžarsko, isto tako pa je tudi logično, da bi skušala Slovenija na novo vzpostaviti predvojne gospodarske odnose z Avstrijo. Te štiri države: Avstrija in Slovenija, Madžarska in Hrvatska bi imele v severnem Jadransko skupen cilj, tako važen, da bi bil najtrdnjša vez te konfederacije. Mislim Trst z ene strani in Reko z druge. Po našem mnenju bi imela odcepitev Hrvatske in Slovenije od Jugoslavije za posledico vstajenje nove Avstro-Ogrske, čeprav v manjšem obsegu.

s katero pa bi prej ali slej prišli v spor radi Julijske Benečije. To dejstvo predlagamo v razmišljanju vsem onim, ki pričakujejo z nekako lahkomišelnostjo in veseljem razglas hrvatske neodvisnosti. Nasprotno pa je naše mnenje, da je Italiji v korist, da tvorita Avstrija in Madžarska nezlomljiv jezik med severnimi in južnimi Slovani. In ti slednji, namesto da bi se razpršili, naj se združijo, tako da se njihovo težišče avtomatično prenese z Jadrana proti Egejskemu morju, t. j., da se odstrani od pokrajine Julijske Benečije, za katero smo skrajno tankočutni. Med tem želimo Hrvatom in Srbom, da dobe podlago za sporazum in da izgine vsaka nevarnost za amputacijo Jugoslavije.

Italijanskemu generalu Bencivengi se zdi tako, po navedenih njegovih izjavah, da je za Italijo boljše, ako

ostane Jugoslavija taka, kakor je. Vsekakor je to zanimivo, ker se iz drugih italijanskih ust čuje glas, da amputacija Jugoslavije prinese na vsak način Italiji teritorialne pridobitve. Misli, kaj bi bilo s Slovenijo in Hrvatsko v slučaju amputacije, se križajo in med sosedo se živahno razpravljajo o tem. Ni dvoma za nas, da bi zagazili v slučaju odcepitve Slovenci in Hrvati v sužnost, ali pod Nemce ali pod Italijane; Hrvate bi pestili znova Madžari. Ali je v Evropi kak človek, ki si more misliti hrvatsko državo pod vodstvom takega človeka, kakor je Stjepan Radič? Kaos bi nastal, boji bi se razvili. Slovenija in Hrvatska bi bili pozorišče krvavih nemirov — izkazala bi se potreba intervencije in takrat bi se najbrže tudi gospod general Bencivenga zavzel za amputacijo lege jugoslovenskega kosa v prid Italiji!!!

šin ublažila opozicija. Po seji radikalnega kluba je Ljuba Jovanović odšel k Pašću, katremu je poročal o razpravi in o vprašanjih, ki so se na njej sprožila.

— Beograd, 25. maja. (Izv.) O seji radikalnega kluba prinaša današnji „Balkan“ glede preosnove vlade nastopne podrobnosti. „Balkan“ poroča iz poučnega vira, da je Krsta Miletić svojevoljno odstopil kot minister. Verjetno je, da bo Ljuba Jovanović predsednik narodne skupščine. Za sedaj se trdi, da dr. Laza Marković, notranji minister dr. Peleš, minister pravde, Velja Popović, minister za trgovino in industrijo, dr. Vladimir Andrić, minister za agrarno reformo, dr. Kojić, minister za kmetištvo, dr. Voja Janjić pa minister za vere. „Balkan“ naglašja razen tega, da se bo preosnova vlade izvršila že tekom prihodnjih dni.

— Beograd, 24. maja. (Izv.) Na seji radikalnega kluba se je izreklo tudi sožalje za pokojnim poslancem dr. Kocarkem iz okrožja viroviškega, ki je umrl večeraj ob 6. jutraj po operaciji slepica. Na njegovo mesto pride za poslanca dr. Momčilo Ivković, odvjetnik v Beogradu.

— Beograd, 25. maja. (Izv.) Položaj radikalne vlade je zelo otežkočen, kakor tudi radikalnega kluba samega, ki je izjavil nezaupanje posamnemu ministrom na večerajšnji seji. Radikalni poslanci so prisilili ministra Krsto Miletića, da je v klubu podal ostavko. Radikalni poslanci so tudi nastopili proti ministrom Vuličeviću, Uzunoviću in Lazi Markoviću. V klubu se je odprlo govorilo o preosnovi vlade, ter so zahtevali posamni govorniki naj se postavijo na mesta raznih ministrov drugi ljudje. Radikalni poslanci so se razdelili tudi politično in formalno v dve skupini in sicer v skupino, ki želi, da se radikalni klub odločno postavi na stališče Vidovdanske ustave in v skupino, ki zahteva kompromis z Radičem. Na eni in na drugi strani so se pojavile nezadovoljnosti radi poslovanja posamnih ministrov ter so se pojavile zahteve, naj pridejo na njihova mesta sposobnejši politiki. Razprava v radikalnem klubu, ki se je vršila v odsotnosti ministrskega predsednika Pašća, je našla odmeva tudi v seji ministrskega sveta, na kateri sta poročala ministra Uzunović in Trifunović o razpoloženju v klubu. Značilno je, da se te seje ni udeležil minister Miletić, ki je bil med tem časom na sprehodu v Avli ter minister pravde dr. Laza Marković.

SKUPNA SEJA KLERIKALCEV IN MUSLIMANOV.

— Beograd, 25. maja. (Izv.) Med klerikalci in muslimani se opaža potrtost in desorientacija. Danes bodo imeli skupno sejo, na kateri se bodo posvetovali o svojem stališču napram radikalcem.

Paul Hervieu:

Moč krvi.

(Prevel P. V. B.)

Jedlo se ni več, samo pilo in kadilo se je v velikem kabinetu na oglu pri Society. Te gospodične z globoko izraznimi oblikami so si počasi pahljale grlo, kakor da bi ga hotele ohraniti svežega do trenutka, ko bi kak ljubimec prišel in ga jim vzel. Moški so se razgovarjali na glas.

Mali Cramant je obljubil, da bo dal enako večerjo, kadar bo dana možnost pokopati njegovega očeta. Eliot de Uorger je pristavil, da tudi on ni mogel nikdar obžalovati smrti svojega očeta. Anne-Mimi pa je zavpila, da je prav grdo govoriti take stvari. Toda Coucy de Ripont je pristavil, da splošno še nihče ni ljubil svojega očeta. Samo Biribof ni izrekel svojega mnenja o tej stvari, in zato so hoteli vedeti, kaj bo on o tem rekel.

— Moj oče? je rekel in naredil, kakor bi zelo iskal ... Da, gotovo imam nek spomin nanj ... toda kako nejasen.

— Bilo je nekda, v Petrogradu. Neko jutro — imel sem takrat morda kakih dvanajst let — je dobri pop, s katerim sem, kakor se spominjam, živel čisto sam od svojega rojstva, stopil v moj osebno z zelo važnim obrazom.

— Poslušaj, mali, je rekel, hitro se boš lepo opravil. Razumeš dobro? ... Najlepše, kar moreš, za danes! ...

Zelo sem se čudil tej izredni stvari in priklinal sem v odgovor. Njegove oči so se bliskale in z veliko odločnostjo je nadaljeval:

— Dete, drago dete! ... Znamenit dan je danes za te in odločen v tvojem življenju. Takoj te popeljem k tvojemu očetu, da ga objameš!

Pri tej novici sem moral postati smrtno blede, kajti pop je zastokal in brez njegove pomoči bi se bil onesvestil.

Do takrat sem živel v prepričanju, da sem sirota, in tako sem torej nena-

doma zvedel, da sem imel očeta! Ravno tako kot je moj prijatelj Sergij iz sosodne hiše imel enega, ki mu je dal uro in ga je pogosto tudi pretepal.

— Moj Bog, moj Bog, je klical pop s tresočim glasom. — Bodi pogumno, moje ljubljeno dete ... Koliko časa žalobno že molim, da ti bo ta milost podeljena! Gospod, kolikokrat sem molil! Ali se ne počutiš bolje, dete? Pogum! Nebesa so nama naklonjena!

Ves zmeden sem mu nežno stisnil prste.

— V imenu svetnikov, me je prosil, opozori se, da se oblečeš! Če bi prišla prepozno, bi bilo vse pokvarjeno. Toli-ko sem prisegal, da si tako nadarjen, tako razumen, tako točen pri vsaki dolžnosti!

Končal sem hitro z opravljanjem in podala sva se na pot po vrsti cest, kjer se nisem spoznal. Stari pop se je nikdar ni pokazal tako gibčnega in je brez presledka mrmral besede, ki sem jih zastopal skušal razumeti in ki so mu uhajale kot molitve. Šla sva preko več trgov. Sledila sva prospektom, perevnikom in teku prekopov. Šla sva torej zelo daleč.

Po ladijskem mostu sva prišla na drugi breg Neve. Opustil sem posnemanje vedno hitrejših korakov popa in za-

čel teči. Šla sva mimo vrste ogromnih stavb, in tu mi je pokazal veličastno poslopje, ki pa je imelo velike železne rešetke na oknih.

— Blagoslovi Bog! je mrmral, »na mestu smo«.

A, tem bolje, da moj oče stanuje v tako lepi palači! Pred vsem pa tem bolje, da sem prišel do nje, kajti bil sem silno truden! ...

Vendar sem šel s svojim vodnikom mimo pročelja, ki mi ga je bil označil in pod katerim je bil krasen vhod s streho, nato mimo druge in tretje stavbe. Potem sva zavila v pravem kotu v malo ulico, slednjici sva jo pa spet krenila v drugo malo ulico, istotako v pravem kotu. Tu sva se ustavila pred ponižnimi zadnjimi vrati.

Lahek udarec s kladivom je zadostoval, da se nama je odprlo, ne da bi se bil v notranjosti kdo prikazal in se amenil za to.

Pop se je tu počutil čisto domačega in vlek je bil po temnem hodniku, ki je bil tako nizko obokan, da so naši koraki po kamenitih ploščah komaj odmevali. Na koncu hodnika so nova vrata, ravno tako masivna kot ona na cesto, enako odnehal, brez vsakega vidnega pripomočka, ko je pop nanje potkal.

— Pop se je tu počutil čisto domačega in vlek je bil po temnem hodniku, ki je bil tako nizko obokan, da so naši koraki po kamenitih ploščah komaj odmevali. Na koncu hodnika so nova vrata, ravno tako masivna kot ona na cesto, enako odnehal, brez vsakega vidnega pripomočka, ko je pop nanje potkal.

— Pop se je tu počutil čisto domačega in vlek je bil po temnem hodniku, ki je bil tako nizko obokan, da so naši koraki po kamenitih ploščah komaj odmevali. Na koncu hodnika so nova vrata, ravno tako masivna kot ona na cesto, enako odnehal, brez vsakega vidnega pripomočka, ko je pop nanje potkal.

— Pop se je tu počutil čisto domačega in vlek je bil po temnem hodniku, ki je bil tako nizko obokan, da so naši koraki po kamenitih ploščah komaj odmevali. Na koncu hodnika so nova vrata, ravno tako masivna kot ona na cesto, enako odnehal, brez vsakega vidnega pripomočka, ko je pop nanje potkal.

— Pop se je tu počutil čisto domačega in vlek je bil po temnem hodniku, ki je bil tako nizko obokan, da so naši koraki po kamenitih ploščah komaj odmevali. Na koncu hodnika so nova vrata, ravno tako masivna kot ona na cesto, enako odnehal, brez vsakega vidnega pripomočka, ko je pop nanje potkal.

— Pop se je tu počutil čisto domačega in vlek je bil po temnem hodniku, ki je bil tako nizko obokan, da so naši koraki po kamenitih ploščah komaj odmevali. Na koncu hodnika so nova vrata, ravno tako masivna kot ona na cesto, enako odnehal, brez vsakega vidnega pripomočka, ko je pop nanje potkal.

— Pop se je tu počutil čisto domačega in vlek je bil po temnem hodniku, ki je bil tako nizko obokan, da so naši koraki po kamenitih ploščah komaj odmevali. Na koncu hodnika so nova vrata, ravno tako masivna kot ona na cesto, enako odnehal, brez vsakega vidnega pripomočka, ko je pop nanje potkal.

Na drugi strani sva prišla v malo, pokrito dvorišče. Na desni sva vstopila po par stopnicah v okroglo predsobo, ki je bila iz marmorja in prazna, in na videz ni imela druge odprtine kot ono, skozi katero sva bila prišla.

Pop je šel do konca naravnost naprej. Tu je oslinil svoj palec in ga krepko pritisnil na zelenkast madež v zidu od spodaj navzgor. Madež se je premaknil med zarezami in pokazala se je odprtina govornice cevi, v katero je zavleč pop tako šepetati. Nato je postavil uho na mesto svojih ust in zajedno premikal tepalnice in mi na ta način dajal pomirjevalna znamenja sporazuma. Mene je bilo groza. Naenkrat pa so se začele njegove tepalnice premikati hitreje in v zakrčal je:

— Hvala Bogu, tvoj oče naju pričakuje ...

Zravnal mi je moj lepi jopič, snel čepico, mi lahno s prsti popravil lase, vzel moje pokrivalo v levo roko, me prijel za desno in me poljubil.

Oprijemal sem se ga krčevito.

— Častiti oče, sem ga prosil vzdihujoč, — odvedi me proč! Ti si moj oče. Hočem, da si samo ti!

— Moč! je odvrnil, — bodi pameten! ... Ti si priden dečko ...

KONEC PRIHODNJIČ.

KONEC PRIHODNJIČ.

KONEC PRIHODNJIČ.

KONEC PRIHODNJIČ.

KONEC PRIHODNJIČ.

KONEC PRIHODNJIČ.

Telefonska in brzojavna poročila

SEJA MINISTRskega SVETA.

— Beograd, 25. maja. (Izvir.) Včeraj se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 18. do 20.30. Zanimivo je, da se seje nista udeležila ministri za agrarno reformo Krsta Miletich in minister pravde dr. Laza Marković. Na seji se je govorilo o parlamentarnem položaju, o konstituiranju skupščine in o nadaljnjem delu. Kolikor se z gotovostjo doznava, je odločeno, da kandidira Ljuba Jovanović za predsednika narodne skupščine. V svrhu izpolnitve ostalih mest predsedništva skupščine, podpredsednikov in tajnikov, bodo tokom današnjega dneva skušali radikalci stopiti v stik z demokrati in izključeno, da jim bodo odstopili mesto podpredsednika. V vsakem slučaju pa se bodo danes radikalci pogajali z načelniki parlamentarnih klubov radi izpolnitve skupščinskega predstava. Na seji ministr-

skega sveta se je razpravljalo glede raznih vprašanj, sproženih v seji radikalnega kluba, ter prenosne vlade in so bile v tem pogledu puščene Pašicu svobodne roke. Minister za prosveto Trifunović je poročal o proforskem vprašanju ter o povečanju njihovih dohodkov. Do včeraj je podalo 950 profesorjev ostavko. Vlada, ki je skušala spočetka povzeti proti profesorjem energične korake na podlagi zakona o zaščiti države, je morala popustiti napram upravičenim zahtevam profesorjev. Na snočni seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se ostavke profesorjev ne sprejmejo in da se njihovim zahtevam po možnosti ugoditi. Nadalje sta bila določena ministri za prosveto in za finance, naj proučita vprašanje kritja stroškov za povzemanje proforskimi plač.

POGAJANJA PARITETNE KOMISIJE V RIMU.

— Beograd, 25. maja. (Izvir.) Sročil je odpotovala naša delegacija v paritetni komisiji v Rim. Dopoldne od 10. do 13. je imela zadnje posvetovanje, na katerem si je bila dala navodila za pogajanja z Italijo. Pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe z Italijo so za nekoliko časa odložena, da se zbere gradivo za splošno carinsko tarifo.

— Beograd, 25. maja. (Izvir.) Italijanski poslanik Negrotti je včeraj popoldne posetil pooblaščenega ministra Nešića v zunanjem ministrstvu. Namen Negrottijevega poseta je bil, obvestiti Nešića o pripravah v Rimu za pričetek dela naše in italijanske komisije v svrhu rešitve reškega vprašanja. Nešić je izjavil poslaniku Negrotti, da odpotuje naša delegacija v paritetni komisiji zvečer v Rim.

POSVETOVANJA VODITELJEV REVIZIJSKEGA BLOKA.

— Beograd, 25. maja. (Izvir.) Tričuna prinaša iz Zagreba brzojavko, da se sestanejo v nedeljo dr. Spaho, dr. Korošec in Radić, ki bodo razpravljali o političnem položaju in stališču napram radikalnem. Po izjavah Radića namreč njegov blok pričeti po pravoslavni binkošti ponovna pogajanja z vlado. Kot delegati so določeni dr. Korošec, dr. Spaho in dr. Maček. Ako vlada ne pristane na njihove predloge, kar je gotovo, bodo početkom junija imeli konferenco, na kateri bodo sklepali, kakšni koraki naj se podvzamejo proti radikalnem.

SESTANEK ZUNANJEGA MINISTRA DR. NINČIČA Z MUSSOLINIJEV.

— Beograd, 25. maja. (Izvir.) Nekaj tukašnji jutranji list je prinesel vest, da se bo koncem meseca junija sestel v Benetkah ali v Zadru italijanski ministrijski predsednik Mussolini z našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Po vestih, ki jih je prejel »Preporode« iz zunanega ministrstva, ni dr. Ninčič prejel nobenega povabila od Mussolinija in se v naših vladnih krogih ničesar ne ve o tej zadevi.

DANAŠNJA SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 25. maja. (Izvir.) Danes dopoldne se je nadaljevala seja narodne skupščine. Razprava o poročilu verifikacijskega odbora je v glavnem končana in zlasti radikalci skušajo doseči, da se tudi že danes zaključi. Od demokratov sta bila kot govornika priglajena za današnjo razpravo vetozar Pribičević in Voja Marinković, od radikalcev pa Dušan Srškić.

SPOR MED GRŠKO IN TURČIJO POOSTREN.

— Lausanne, 24. maja. (Izvir.) Grški delegat Aleksandris je izročil francoskemu delegatu generalu Pelleju grške zahteve v zadevi reparacij. Grška nota se zdi kljub demantjem kot ultimatum. Ako odgovor ne bo odgovarjal grškim željam, bo grška delegacija zapustila Lausanne. V krogih grške delegacije se izjavlja, da ji še vedno ni došel odgovor iz Angore glede grških predlogov radi reparacij in odstopitve ozemlja pri Karaagači. »Agence Havas« poroča iz Aten, da je šef grške vlade Gonatas izjavil novinarjem, da bo Grška dobila ponovno svobodne roke, ako ne pride do sobote odgovor Turčije.

— London, 24. maja. (Izvir.) Po neki vesti je izredna seja sveta komisarjev v Angori sklenila, da mora Grška plačati vojno odškodnino in v nasprotnem slučaju turško zastopstvo zapusti pogajanja v Lausanci. Ako pride do razbitja mirovne konference v Lausanci, vrača angorska vlada svojo odgovornost na velesile.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 25. maja. (Uradno vremensko poročilo.) Vreme je bilo v Avstriji včeraj večinoma jasno in vedro, samo v Solnodgradu je nekoliko deževalo. Opoldanska temperatura je presegla 20°. Danes jutraj je bilo na zapadu precej oblačno, na Štajerskem in Koroškem pa jasno. Veliki zračni pritisk nad Anglesko bo povzročil pri nas severne vetrove in trajno slabše vreme. Pričakovati je nekaj časa slabše vreme, verjetno zmerno deževno, severozapadne vetrove in neznatno znižanje temperature.

STAMBOLJSKI O POLOŽAJU BOLGARIE.

— Solija, 25. maja. (Izvir.) Stamboljski je v ponedeljek na seji ministrskega sveta govoril o notranjem in zunanjem političnem položaju Bolgarie in je med drugim izjavil: Odveč bi bilo omenjati, da Bolgarijo teži usodepolna mirovna pogodba, ki je povzročila splošno nezaupanje in nezadovoljnost. Vpricho tega nevarnega položaja je treba napeči vse duševne, npravnstvene in fizične sile naroda, ki mu mora biti osiguran svoboden in pravičen razvoj. S posebnim radostjo lahko ugotovimo, da se je narodu in vladi z največjim naporom posrečilo doseči povolne uspehe. Nestvarnost, zmedenost in vse posledice tega nenormalnega stanja so premagane. Obup, ki je bil polastil naroda, se je izpremenil v zanesljivo upanje in pričakovanje lepše bodočnosti. Notranji in mednarodni položaj Bolgarie je sedaj mnogo boljši. Hitro se bližamo normalnemu življenju. Z velesilami in sosednjimi državami živimo v dobrih prijateljskih odnosih. Naše stremeljenje in lojalnost v pogledu izvršitve vseh obveznosti mirovne pogodbe, je napravilo na zunanji svet najboljši vtis. Zato z upravičenostjo pričakujemo, da bodo upoštevane tudi naše pravice. Smatramo, da je Bolgarija upravičena zahtevati, da velesile z vsro resnostjo presojajo tudi njene zakonite želje. Zlasti vprašanje zapadne Trakije, s katerim je zvezan naš izhod na morje, kakor tudi vprašanje garancij v pogledu pravice narodnih manjšin, mora obrniti nase pozornost vsega kulturnega sveta. Upamo, da bodo ti problemi rešeni v naš prilogo.

Politične vesti.

— Odrredba, naperjena proti Radiću. Kakor poročajo iz Beograda, namreč raje radikalni spremeniti volilni zakon za narodno skupščino v tem smislu, da bi se v zakon sprejela tudi določba, da ima narodna skupščina pravico razveljavljati mandate obeh poslancev, ki ne prihajajo k sejam. Tako razveljavljani mandati bi se naj potem porazdelili med druge liste, odnosno stranke. Radi tega načrta so zlasti radikalci zelo razburjeni, ker se zavedajo, da bi narodna skupščina, ako bi bila sprejeta ta sprememba volilnega reda, razveljavila vse Radićeve mandate.

— Zveza med klerikalci in muftamedanci. Dr. Korošec, načelnik in vodja klerikalne stranke, ki se izdaja za zaščitnik katoliške vere, je kakor znano sklenil najintimnejšo prijateljsko zvezo z bosanskimi muftamedanci. Klerikalni poslanci, ki se sicer izogibajo vsakemu stiku z naprednjaki, češ da so neverniki, občejuje v zadnjem času izključno z muftamedanci, pri čemer jih ne moti dejstvo, da niso dr. Spaho, dr. Hrasnica in tovariši niti kristjani. Dr. Korošec je imel te dni opetovano konferenco z zastopnikom muftamedanskega kluba z dr. Hrasnico, na kateri sta se posvetovala o skupni politiki in taktiki v parlamentu. Poročajo, da se je med njima dosegla popolna načelna soglasnost. Ali ni to prizor za bogove, da se objemata v bratski ljubezni klerikalni duhovnik in muftamedanski kotlišč, zgolj zato, ker oba enako sovražita pravoslavne svecenike? Kaj porečejo katoliški Koroševi volilci k temu, da se njih poslanec brati z — neverniki?

— Italijanski list o Radićevu politiki. »Giornale d'Italia« priobčuje o razmerah v Jugoslaviji članek, iz katerega posnemamo tako značilen odstavek: »Kraljevina SHS je država 12 milijonov prebivalcev. Glavno mesto je Beograd, ki je fanatično imperialističen in ima vojsko najmanj pol milijona bajonetov. Ako pa se izvede Radićev program, se bo položaj znatno spremenil. Hrvatska, ki je hoče osnovati Radić, bi bila majhna država, ki bi štela 3 do 4 milijone. Vsaj tako bi se naj glasila njena ustava. Radić je objavil v vseh svojih listih in na vseh svojih shodih, da Hrvatska neče več militarizma. Ako Italija zapeljana po sladkih srbskih besedah, ni čula te Radićeve izjave, tako glasno izrečene, ni to Radićeva krivda. Ako bi ta razorožitev in ta nevtiralnost, ki bi sicer se dala tudi lahko sankcionirati s posebno mednarodno pogodbo, trajala samo pet let, bi ne bilo nikogar, ki bi ne videl koristi, katere bi imela Italija od tega. Če tudi bi ne hotela prekoračiti mej, ki jih določa rapalska pogodba, Stališče, ki ga zavzema »Giornale d'Italia« se popolnoma krije s smernicami one politike, ki je argentinski list »La Prensa« (Vidi »Slov. Narod« z dne 12. tm.) pripisuje Mussoliniju. Italijani bi s zadoščenjem pozdravili, ako bi se na njihovi mejni mestu močne Jugoslavije ustanovili dve mali vmesni državici Slovenija in Hrvatska, ki bi na eni strani se mogli biti nevarni Italiji, na drugi strani pa bi kot nevtralni državi ščitili Italijo pred vsakim napadom severozahoda. Radić in naši klerikalci dobro vedo, da je Italijanom njihova politika dobro došla, ker se ta politika v bistvu določa vjema s ameriškimi Mussolinijevimi smernicami. Zato so tudi tako smage gotovi, saj se zavedajo, da jih v njih stremeljenju podpira — velesila Italija.

— Naš članek »Italija in slovenska nevarnost«, ki smo ga priobčili 12. tm. priobčuje »Grazzer Zeitung« in pravi o njem, da je senzacionalen, ker vsebuje vijugaste smernice in cile fašistovske odnosno Mussolinijevske politike.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Petek 25. maja: Evgenij Onegin. Začetek ob pol 8. Red E.
Sobota, 26. maja: Zaprtlo.
Nedelja, 27. maja: Vrag in Katar. Začetek ob 8. uri zvečer. Izven.

Drama.

Petek, 25. maja: Zaprtlo.
Sobota, 26. maja: Kar hočeta. Red C.

— Predsinočnjemu »Hamletu« moremo v celoti dati samo red: Bravi, bravissimi! S tako vnmom, s takim osebnim in ansamblskim temperamentom se pri nas doslej ni igralo. Vse spoštovanje gre tudi našemu občinstvu. S tem, da je o lepem majskem večeru, koncem sezone, izven abnormna pri dobropoznanosti mnogokrat igrani drami napolnilo ves parket in celo nekaj lož, je pokazalo, da mu Shakespeare ni kdorsibodi, da ljubi visoko umetnost in ceni tudi njeno domačo interpretacijo. Nad hišo se je razprostiralo skoro svečanopobožno razpoloženje, ki se ni zmanjšalo, daki je prvi in edini nedolgi premor nastopil šele o pol enajstih, po tretjem aktu. Rogoz je od lani, ko je bil jako dober Hamlet, postal enotnejši, mogočnejši. Njegova igra, polna vere in krasnata tudi v izgovoru, je dajala tudi ansamblu smer in zanos. Ne morem se presuđiti tudi lahkosti, s katero je obvladal telesne napore težke in dolge vloge. Košaro cvetja, ki jo je prejel, si je desetkrat zaslužil. — Osebe je bilo dokaj srečnejše postavljeno nego lani. Najboljše je ostalo, par važnih vlog pa je bilo novo zastavljenih. Medvedova je bila prava shakespearevska kraljica, lepa, umetna in energična. Nehote sem si mislil, da bi bila divna lady Macbeth. Naj si gledalciše ne da oditi prilike in naj v prihodnji sezoni vprizori »Macbetha« z gospo Medvedovo! Skrbnišek je zločinskega kralja v maski in hilijenjem veličanstvu, pod katerim ga žre črv lastne zavrženosti, dobro pogodil. Le nekoliko preglasen je postal v razburjenju, zlasti proti koncu. Njegov glas zaleže za tri, gledalciše pa je majhno. Lipah je našel v Poloniji pravo vlogo zase. Igral ga je čisto naturalistično, kot starega, ne neumnega, zvedavega gostobesednika in z velikim, iz vloge same posledujočim humorem. Brez vsch afekcij, povsem slovekonaravno. Edino pravi mož, ki ga imamo za to mesto. Dano pa je bil v Lipahovi lanskil vlogi, kot prvi igralec, jako dober — Lipahu se stvar ni bila podajala — in je tudi v maski znal dati vloge pravga značaja. Lani se ta vloga skoro ni opazila, letos je dobro prispevala k celotnemu uspehu. Mesto Daneša je letos Plut prevzel prvega grobarja, drugega pa odstopil Cesarju. Oba sta bila zelo zadovoljiva. — Falotski par Rosenkrantz in Gildenstern sta, kakor lani, predstavljala Drenovec in Zeleznik, a tudi ta dva sta se mi zdela letos mnogo boljše in je zlasti prosevala iz njiju enotnih nastopov ona zabavna perifernost, ki jo včasih kot neudeleženci radi zasledujemo na takih »ciganih«. Da ima premila Otelija Šaričeve prejškoje velikanosko zaslugi na celotnem uspehu, je komaj potrebno omenjati. Ansamblski gib, odhodi itd. so bili povčini očitno študirani in zato zajeti v blagodejni enoten tok. Režiser Šest je nekatere prizore scenično predrugačil in je tudi to bilo dobro. Sploh: Njemu še posebej hvalo in najrazličnejše spoštovanje. Le za prizore na ozadiju začetkom igre, na terasi in pa na pokopališču bi moral vsakekor mesto črne, nagubane draperije za ozadje vzeti nočno nebo. Pokopališče ne more biti v sobi, in grajska planota tudi ne. To je zelo motilo. Ker je režiserju gotovo tudi na učinku, naj bi te prošnje ne ignoriral. Čas igre se radi tega ne bo podaljšal. Oba stola v zadnjem prizoru sta tako beraska, da bi spadalo med najcenejše starine. Vsaj njihuj hrbta, ki je zbit iz lat in nebarvanih desk, ne bi se smelo obrniti proti občinstvu; ali pa naj beračijo zakrijejo s kako vezvenino ali šilimom. Naj bi ju sploh izročili Skruznemu, da ju lepo s barvo ornamentira. Preprostost dekoracije kraljevske dvorane ni istovetna z najzaložnejšim »spoljem«, ki bi mogel ilustrirati kvečjemu revno podstrebno stanovanje.

Gospodarstvo.

— Zagrebški hitni trg. Zagreb, 24. maja. Cena v dinarjih za 100 kg. postavno basko, odnosno vojvodinska postaja, notriroja: Pšenica (76 do 77 kg) 440 do 450, rumena koruza 200 do 265, bela 290 do 300, defektna 160 do 250, rž (71 do 72 kg) 360 do 370, ječmen za pivovarne 320 do 340, za krmu 295 do 305, ovse 290 do 297,50, pisani fízol 550 do 600, beli 450 do 550, pšenična moka »0« 675 do 705, »2« 650 do 680, »4« 625 do 655, za krmu 225 do 230, ržena moka 525 do 535, drobiti otrobi 160 do 170, debeli 250. Tendence mirna, neizpremenjena.

— Novosadska in beogradska borza danes nista delovali.

— Slovenska banka, d. d., ekspozitura Jesenice, je pričela poslovati 11. maja t. l.

— Velesile v Padovi. Za posetnike velesile v Padovi je dovolila italijansko ministrstvo za trgovino, da se izdajajo vizumi na potne liste po znanih pristojbinah v iznosu dveh zlatih lir mesto deset. Sejmške legitimacije, na podlagi katerih jim dovolijo italijanski konzulat v Zagrebu odnosno italijanski delegat v Ljubljani vizum po znanih pristojbinah se dobijo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Dobava drv. Pri intendanturi komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandah mest v Karlovcu, Varaždinu, Čakovcu in Dolnji Lendavi se vrše dne 4. junija t. l. ob 10. dopoldne ponovne ofertalne licitacije glede dobave drv za garnizije Karlovac, Varaždin, Čakovec in Dolnja Lendava za čas od 1. junija 1923 do 31. marca 1924. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Dobava kuvert za denarne pošilke. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 7. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 5000 kuvert za denarne pošilke. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Domnevanje, da si je generalni ravatelj Kmetijske družbe g. Gustav Pirc v trenutni duševni zmedenosti vzel življenje, se je uresničilo. Pred sklepom lista smo dobili iz Bohinjske Bistrice telefonično poročilo, da so danes jutraj ob devetih potegnili iz Bohinjskega jezera mrtvo truplo utopljenega g. Pirca. Včeraj proti večeru so ljudje videli v globočini v bližini Pirčeve vile neko stvar, o kateri so domnevali, da je pokojnikovo truplo. Ker je bilo jezero včeraj zelo nemirno in valovito, ni bilo mogoče včeraj ničesar ukreniti. Danes jutraj ob osmih se je peljal Janez Malet, p. d. Kramerjev iz Laškega Rovta po cesti ob Bohinjskem jezeru. Prišedši do Stohrove vile, je konj postal silno nemiren, se jel vzpenjati in hrskati. To je vzbudilo pozornost. Stopil je z voza ter je ogledoval okolico, da bi se preprčal, kaj je povzročilo konjev nemir. Stopil je s ceste ter premotril tudi bližnjo jezersko obal in res je takoj v jezeru zazapazil utopljenca, o katerem je takoj vedel, da je pogrešani generalni ravatelj Pirc. Obvestil je takoj ljudi v bližnji okolici, ki so takoj vse ukrenili, da se utopljenec potegne iz vode. Delo je bilo zelo težavno in naporno. Ob devetih se je posrečilo mrtvo truplo potegniti na suho. Položili so utopljenca v čoln ter ga prepeljali v njegovo na sproti strani ležečo vilo ter takoj obvestili o dogodku oblastva. Sodna komisija pride vsekakor v Bohinj že danes, na kar prepeljejo mrtvo truplo v Srednjo vas. Kdaj bo pogreb, še ni znano. Pri utopljenecu so našli v listnici 187 dinarjev in pismo dr. Hacina, naslovljeno na dr. Šviglija. Pri sebi je tudi imel uro; klubuka niso našli. Na glavi ima utopljenec več ran, vendar je izlučeno, da bi se zgodil kakšen zločin. Rane na glavi izvirajo najbrže od tega, da je utopljenec zadnje dni že plaval na površju in da je razburkano valovje z njim butalo ob sklanato obal. O pokojniku, ki je bil eden najboljših gospodarstvenikov, in ki si je pridobil za slovenski narod na kmetijskem polju neveljnih zaslug, spregovorimo podrobneje jutri.

Turistika in sport.

— Prvenstvena nogometna tekma med Ilirijo in Primorjem se vrši v nedeljo dne 27. t. m. ob 17. uri na igrišču Ilirije. Ob pol 16. uri igra prvenstveno tekmo rezervi obeh klubov.

— Amateurl, Dunaj : S. K. Primorje 3:1 (1:0). S tem gostovanjem dunajskih Amateurov so ljubljanski sportniki in moštvo S. K. Primorje obogatili svoja znanja o srednjeevropskem nogometu. Zadnjič smo gledali nemški nogomet s značilnimi obrisi brezhibnega stopanja, s nemotljivim pokrivanjem, s strogo kombinacijo in z ostrimi strelci. Igra mehkih Dunajčanov pa je pokazala popolnoma drugo šolo: brezhibno stopanje, tehnično dovršeno obvladovanje žoge, vzorno obrambeno taktiko in izrazito, sevrnostno kombinatorko. V poslednjem oziru precizno predavanje in krasne uporabe stranskih trikotov. Tudi v igri druge garniture je odsevala žola in igralski namet slovitega prvega moštva dunajskih Amateurov. Gostujoče moštvo je prekašalo Haka, ki je v aprilu nastopil proti istemu Primorju. Ze dolgo ni nudila v Ljubljani nogometna tekma toliko pristnega in nape tega sporta, kakor ponedeljkova. Občinstvo je prišlo na svoj račun. Če pomislimo na šikane, katerim je izpostavljeno moštvo Primorja, bomo občudovali njegovo napredovanje in pa veliki igralski elan njegove borbe. Pri gostih se je odlikovala obramba s Zupančičem na čelu. Obrambeni udarci so bili vzorni. Taktično je postopala na način, katerega doslej še nismo videli v Ljubljani: žogo je prijemala od zadaj in jih pogajala v dolgih, nizkih elipsah preko krilske vrste na nasprotni kazenski prostor. Na napadali vrsti, na njenih zvezah, pred vsem na zvezi Bognerju se je dalo marsikaj naučiti. Nepriznane, nepreračunljive in zavratne kombinacije s stranskimi trikotji, kjer so napadali menjali svoja mesta po potrebi in v veliko, inteligentno skladnostjo, so vzpizirale kočljive položaje pred primorskim golom. Le sokolskemu prežanju vratarja Jančigaja in izvršni obrambi Bregar-Lovričev se ima domače moštvo zahvaliti za odličen izid. Dober je bil Vranšič, najboljši pa napadalni trio Pretnar-Majšič-Bregar. Fr. Igra se je začela obojestransko nekoliko neravno. V prvi polovici so se kretala v sredini, vpadle v kazenski prostor so ugušile obojestransko obrambo. Dve minuti pred polčasom zakrivi malomarnost Brega-Bregarjeva solo dunajskega desnega krila, ki pa kombinira v sredini, odkod odscota iz destilirane ofside srednji napadalec, vodilni gol za goste. V drugem polčasu postrjo Dunajčani napad s lahko premočjo. Streljana roka povzroči enajst metrovko. Amateuri vodijo že 2:0. Primorje je napada, Pretnar se izloči iz obrambe, prvi proti голу, nasproten vratar se vrže pod noge, zgreši žogo in Bregar Fr. doseže kaj efektivno točko za Primorje. Neobčajno interesanten in slasten goal. Igra se obojestransko spopusti, Dunajčani pritiskajo za boljši izid. Primorje se brani, proti koncu podležo še enkrat iz scrumage pred vratmi. Tekmo je sodil g. Ocha iz Celja s priznanim natančnostjo. Na obeh straneh prav malo offsideov in foullov. Zunanja elika te tekmo je bilo neprestano valovanje vseh 22 igralcev, znamenje hitrega tempa in napetega dvoboja. Tekma bo ostala še dolgo v spominu gledalcev, ki so v srednjem številu prihiteli na prostor S. K. Primorja. K.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. maja 1923.

— **K odpisemu pismu.** Dr. J. Puntar, poslovođači podpredsednik SKSZ je objavil v današnjem »Slovenecu« odpisno pismo v zadevi incidenta, ki se je pripetilo pri zadnjem obisku beogradskega pevkega društva »Stanković« v Ljubljani. V tem pismu toži nad načinom, kako je nasprotno časopisje kvitiralo sodelovanje SKSZ in ostalih organizacij SLS pri sprejemu in proslavi bratskega srbskega društva. Obenem izreka pismo načelni pristank na »stališča tistih treh kulturnih delavcev v drugih kulturnih organizacijah našega naroda, ki skušajo preko političnega boja ustvariti med kulturnimi organizacijami vseh političnih struj predvsem evropske manjre v občevarju in v slučajih, kjer je izključeno nasprotstvo interesov, celo doseči skupno nastopanje.« S to izjavo, v incidentom in s celim pismom se postavlja lepo kulturno vprašanje in mi nimamo nobenega povičja, da bi pri tako važni zadevi zanikali upravičene tožbe SKSZ in ostalih organizacij, ki so sodelovale pri »Stankovićevem« sprejemu. (Kolikor se tiče našega lista, je tožba neupravičena, ker temelji na pomoti našega poročevalca). Slovenski napredni svet se je od nekdaj boril za stirljivo kulturno življenje. V tem boju je pretrpel marsikatero bridko uro. Le pogledimo nazaj v dobo, ko so Jurčič, Stritar, Kersnik, Tavčar, Cankar in Zupančič in množica drugih utirali pot svobodnemu življenjskemu in svetovnemu nazoru, pa bomo videli, da je temeljila kulturna politika slovenskega naprednega sveta na načelu notranje, duševne svobode in v tem zaključenem načelu enakopravnega, javnega in stirljivega kulturnega udeleževanja. Toda proti temu svetlemu duševnemu pokretu se je dvignil odpor slovenskega klerikalizma. In posledica tega dvoboja je bilo tisto nezno, nekulturno, neolitkano ozračje izpred vojne, ki je zaneslo najprej v vse kulturne organizacije ločitev načel, nato pa povzročilo tudi osebo in družabno razbitje slovenske javne enote. Nekaj nasilnega je bilo v tem boju klerikalizma proti naprednemu slovenstvu. To je samo ugotovitev, ki nima namena žaliti ali pa otežkoti nove smeri, ki jo gledamo v Odprtem pismu. Po svetovni vojni se je situacija izboljšala. V SLS so stopili napredni in duševni ljudje. Kakšen vpliv je imel na pr. docent Cankar, je znano. Nestrojnost, zagrizenost in nekulturnost se je umaknila povsem modernim načinom javnega delovanja. Škoda, da je ta vpliv ostal samo sporadičen in da ni prekvapil klerikalne inteligence in njene politične ter kulturne organizacije. Toda tudi najmanjši korak k smotrom stirljivega, človeškega, humanitarnega kulturnega sožitja je dobrodošel. Iz našega javnega življenja mora izginiti sramotni fanatizem, ki je posebej v znani krilatici o »boju na nož«. Če v Franciji sedijo katoliški znanstveniki poleg svobodnoselnih v akademijah, na univerzah, v ureditvi velikih revij itd., zakaj bi mi tega ne smeli posnemati. Toda za tako ravnanje so predpostavke na strani naprednega sveta že načelno dane. Nekulturnost medsebojnega občevarja v različnih organizacijah ne izhaja, ali vsaj v glavni meri ne izhaja iz naprednih vrst, temveč iz tistih, ki dan na dan blatio in smešijo vsako življenjsko, svetovno in politično stališče, ki ni istovetno s katoliškim, oziroma s slovenskim vzorcem. Če se je torej zgodil neprijeten in obsoljan vreden incident, ni treba iskati krivde v osebah, ki so ga nehoti izkale, ampak pri organizacijah, ki so v slovenski javnosti v prvi vrsti ustvarile nestrojno razpoloženje in zanesle med Slovence nekulturnost človeškega sožitja. V tej točki so voditelji slovenskega katoliškega pokreta grešili tako nekrščansko, da pada vsa odgovornost za današnje naravnost patološko ostrino medsebojnih odnosov v javnem in zasebnem življenju na njih duše. Naše javno življenje, družabne in osebne odnose kulturno različnih stoejih strank in organizacij mora preplaviti duh človeške vzajemnosti, kulturne strpnosti, medsebojnega spoštovanja in plemenitega ravnanja, saj govorimo danes tako na široko o socialnem vprašanju in o njegovi solidarističnem rešenju. Imamo pa pred seboj vse večjo in pomembnejšo zadevo, ki se tiče naših duševnih medsebojnih odnosov. V tem oziru pozdravljamo izjavo in odprto pismo nasprotnih kulturnih organizacij in želimo, da bi tudi one doprinele k kulturni strpnosti in blagumu človeškemu sožitju v Sloveniji. Toda bojimo se, da bo to ostalo samo naša želja, ker predobro poznamo — klerikalno novinstvo.

— **Proti rovarstvu nemškega »Schulvereina«** v naši državi. Pokrajinska uprava, oddelek za prosveto in vero, je naročil višji šolski oblasti od. podrejenim okrajnim šolskim svetom v Sloveniji, vestno zasledovati zadržito germanizatorično delovanje tega društva v naši državi ter nabirati točne podatke o posameznih okrajnih glasi v Slo-

veniji ter o troških, ki jih izdaja centrala tega društva v svoje propagandne svrhe (na pr. na Štajerskem, v Prekmurju in v Vojvodini).

— **Orožne vaje učiteljev in drugih državnih namestencev.** Ministrstvo prosvete je obvestilo višjo šolsko oblast, da je minister za vojno in mornarico odredil, da imajo nastopiti učitelji in drugi državni nastavniki, ki imajo izpit za podporučnike, orožne vaje šele s 1. julijem (t. j. v dobi velikih počitnic). Gori imenovani rezervnikom se je zglasiti torej 1. julija pri pristojnem vojaškem poveljstvu za nastop tel vaj.

— **Kongres zveze združenih grafičnih podjetij** se je pričel 21. t. m. v Splitu. To je tretji kongres, na katerem je zastopanih 7 podružnic od 9. Kongres je otvoril predsednik Zveze g. Zubčić iz Zagreba. Tajnik g. Jurković je poročal o delu Zveze, v kateri je zastopanih 300 tiskarnarjev in o njenem finančnem stanju. Poročilo je bilo sprejeto brez debate. Glede ureditve faktorskih mest v tiskarnah sta bili sprejeti dve resoluciji. Nekaterim tiskarnam se je dovolil za kratko dobo tretji urnik na stavnihi strojih. Izdela se enotni cenik za splošna dela. Izvoljen je nadzorovalni odbor. Člani vrhovne paritetne tarifne inštanice so potrdili za nadalje. Vsaka tiskarna ima podati statistiko svojega dela in kapaciteto produkcije, na kar predloži Zveza ministrstvu spomenko za zahtevo, da se zabrani zunanja konkurenca domači obrti. Zahtevalo se bo tudi znižanje carine za uvoz papirja. Prihodnji kongres bo v Sarajevu.

— **Maturanti (1912) iz 1. 1898 ljubljanskega učiteljskega.** Letos je 25 letnica. Dne 3. julija bi se šel v Ljubljani. Javite se mi čimprej, da se lažje domenimo! — St. Legat Ljubljana, Pražakova ul. 3/1.

— **Zdravstveno predavanje.** Zdravstveni odsek prireditelno zdravstveno predavanje v soboto dne 26. tm. ob osmi uri zvečer v Društvenem domu na Ježici. Predava zdravstveni nadzornik dr. Ivo Pirc o »Proletarski bolezni« — jetiki.

— **Smrtina kosa.** Umrla je ga. Katarina Hriš, roj. Kaderžabek. Pogreb bo v soboto 26. tm. ob 3/15. iz Gosposvetske ceste št. 10. k Sv. Križu. Pokoj njeni duši!

— **Smrtina kosa.** Umrla je g. Jožef Pešotnik, posestnik v Kostanju št. 5. Pokojnika prepeljejo v soboto jutru v Smartno v Tuhinju. Kler bo v nedeljo 27. tm. ob 9. uri pogreb. Blag mu spomin!

— **Celjske vesti.** — **Pukovska slava celjskega pešpolka** se bo vršila, kakor smo že poročali na kratko, v ponedeljek 28. t. m. kot spomin na dan zavzetja Črne od oddelkov celjskega pešpolka o priliki koroške ofenzive leta 1919. Bogoslužje se vrši ob pol 9. uri v evangelijski cerkvi, rezanje kolača in blagodarjenje pa na Glazili ob pol 10. Ob 15. popoldne bodo na Glazili vteške igre in voljaška zabava, pri kateri svira voljaška godba iz Maribora pod vodstvom kapelnika g. Herzoga. — **Letošnji nastopi Sokolske župe v Celju.** 29. junija t. m. se vrši v Celju narodni dan za vsa v celjski župi vključena društva. Na predvečer je akademija, drugi dan tekma, popoldne javni nastop. 8. julija se vršita okrožna zleta in sicer za celjsko okrožje v Konjicah, za savinsko v Soštani. 15. julija je v Zagorju ob Savi prvenstvena župna tekma, 12. avgusta župni izlet v Trbovljah, 26. avgusta župna tekma članov in članic v Celju. — **Umrla je** na Glavnem trgu zasebnica Franciška Hribar v starosti 84 let. — **Oddaja** k vojnemu plenu spadajočega materijala. Mestni magistrat razglasa, da morajo osebe katere so v posesti raznega materijala, katerega je sovražnik zapustil na našem ozemlju, tega do konca julija t. l. oddati za Celje Komandi vojnega okrožja. Kdor bi se temu pozivu ne pokoril, se bo proti njemu postopalo po tozadevnih določilih. — **Zgodnje čiščenje** so pričele rdečiti in dozorevati pri nas. V dobrem tednu bodo zrele za uživanje. — **V mestnem gledališču** se vrši jutri v soboto plesni večer plesalke Lidije Wislakove. Na večer, kateri je v Ljubljani, kakor tudi v Mariboru lepo uspel, opozarjamo celjsko občinstvo.

— **Eksplodija v Franzovem mlinu.** V noči dne 23. maja bila komaj novo zgrajena Franzova tovarna obil paromlin kmalu postala zopet žrtev velike eksplozije. Kolikor smo doslej doznali, se je dogodek izvršil tako: Zvečer je mehanik popravil velik tovarni avto in sicer v garaži, kjer je shranjen tudi bencin in drugi avtomobil. Naenkrat je postalo šoferju slabo. Zaklical je svojega tovariša na pomoč. Ta je prihitel ter vžgal luč (ali samo vžgalice, doslej še ni znano). V tem hipu se je dogodila strašna eksplozija. Z ozirom na blizu se nahajajoči bencin je obstojala velika nevarnost, katero pa so preprečili domačini sami z udušenjem ognja s peskom. Tako je bila nevarnost preprečena še predno je na lice mesta prihitel oddelek rešilne postaje in požarne barmbe, ki sta bila s hvalevredno naglico na lice mesta. Težko sta poškodovana monter Kar Lavrjav in meh. Karl Lechnig, ki so jih prepeljali v bolnico.

— **Nesreča na železnici pri Hočah.** — **Zenska.** ki je v sredo popoldne iz Ljubljanskega vlaka skočila pri Hočah na progo, se pripeljala v bolnico v Maribor. Že med potjo je prišla k zavesti. Dobila je težke poškodbe na glavi in lažje na ramenih. Rešilni oddelek ji je podal prvo zdravniško pomoč kar na glavnem kolodvoru. Ponesrečenka je služkinja v kavarni v mariborskem parku Roza Vidović, 17 let stara, doma iz Rogoz pri Hočah.

— **Brivska stavka v Beogradu.** Brivski pomočniki v Beogradu so v četrti stonili v stavko. Zahtevajo povišanje plač.

— **Konferenca profesorjev medicinskih fakultet v Zagrebu.** O Binkoštih se je vršila v Zagrebu konferenca profesorjev medicinskih fakultet, na katero so bili povabljeni tudi ljubljanski in beogradski profesorji. Na konferenci so se pretresala vsa aktualna vprašanja, ki se nanašajo na delo in potrebe naših medicinskih fakultet. Razpravljalo se je tudi o organiziranju skupnega dela in medsebojnega izpolnjevanja.

— **Posrvice mladice.** Slovensko ribarsko društvo v Ljubljani bo oddajalo prihodnje dni 30.000 posrvicev mladice po ceni 50 dinarjev za 1000 komadov. Reflektanti naj sporoče naročila nemudoma društvu. Mladice bo treba prevzeti v valiču v Želminjah: posoda za transport ribe je treba prinesiti seboj. Dan prevzema se bo naročnikom nemudoma sporočil.

— **Smrt ruskega profesorja.** V Pragi je umrla na binkoštno soboto ruski profesor Nikolaj V. Jastrebov. Pokojni je bil velik prijatelj češkega naroda in je pred vojno mnogo pisal o njegovi zgodovini v raznih ruskih revijah. Studiral je nekaj časa tudi na praški univerzi, kjer je obiskoval seminar prof. Golla. Pečal se je tudi z zgodovino bolgarskega in poljskega naroda. Kot profesor petrogradske univerze je bil v stalnih stikih s češkimi zgodovinarji. Po revoluciji je emigriral na Češkoslovaško, kjer je bil nastavljen za profesorja slovanščine zgodovine na Karlovi univerzi v Pragi. Praška univerza je izgubila z njim izvrstnega slavistika.

— **Za izučevanje slovanskih jezikov.** V veliki dvorani nove praške filozofske fakultete se je vršilo v sredo važno posvetovanje, ki so se ga udeležili člani Češko-ruske in češkoslovaško-jugoslovske lige ter češko-poljskega in kluba modernih filologov. Zastopniki slovanskih druženj so manifestirali za neobhodnost pouka slovanskih jezikov na vseh čeških srednjih šolah. Slična ideja bi bila uresničena tudi pri nas.

— **Kolodvorsko postopje zgorelo.** V Vinkovcih je zgorelo postopje poslopje na kolodvoru. Požar je nastal, ker so iskre iz lokomotivne padale na tla in pisarni postaja nega načelnika ter zapalila papir za brzojavke. Ogenj se je hitro razširil in vpepelil vse poslopje, vendar pa se je gasilec posrečilo požar lokalizirati in obvarovati ostalo poslopje. Škoda je okrog 100.000 Din.

— **Smrtina nesreča v Vuzenici.** V sredo 25. t. m. je vlak povozil 26-letnega slovenskega pomočnika Antona Ratisnola. Slednji je hotel prečkati tir, ko se je vlak, ki je stal na kolodvoru, že začel pomikati. Pri tem je prišel pod lokomotivo, ki ga je vlekla več metrov s seboj. Nezvestnega so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer pa je še tekom noči umrl.

— **Tramvajska nesreča v Zagrebu.** — **Včeraj** jutru je na Trgu I. v Zagrebu tramvaj povozil pomočnika Gjuro Relića, rojenega 1898. Slednji je hotel skočiti na voz in je pri tem padel pod kolesa, ki so mu šla čez trebuh. Bil je mrtev na licu mesta.

— **Stavka profesorjev v Vojvodini.** V Velikem Bečkereku je stopilo v večeršnjem v stavko 30 srednješolskih profesorjev, 15 iz gimnazije in 15 iz trgovske šole. Madžarski profesorji so ostali na svojih mestih in se pouk na madžarskih šolah vrši.

— **Otroški dom v Crikvenici.** Pokrajinska uprava za Hrvatsko in Slavonijo, oddelek za socialno politiko v Zagrebu, je otvorila s 15. majem v Crikvenici dečji dom, ki je namenjen zdraviljenju skrofuloznih, rahitičnih itd. otrok. Na razpolago je 30 mest proti dnevni odškodnini Din 15. 20 mest proti dnevni odškodnini Din 15. Podrobnejši pogoji glede sprejema so razvidni na mestnem magistratu, socialni oddelek, v uradnih urah.

— **Nasilen pijanček.** Delavec Korbar Alojzij je velik prijatelj božje kapilice in v pijanem stanju rad kaže drugim svojo moč. Tako je v gostilni pri »Lekšetu« vrgel iz nje dva mladenčca, enega izmed njih pa poškodoval na levi roki. Ker je pomožni uradnik Viktor Lukanc dotiknem obvezal roko, je Korbar slednjega udaril dvakrat po glavi, da je padel v nezavest. Korbar je bil povabljen na policijo.

— **Radi enega dekleta** so se v vasi Svatinici v Banatu streljali bratje s kosami. Brata Jakob in Jovan Cristea sta napovedala bratoma Franju in Imbru Balošu dvoboj in sicer radi tega, ker je bila devotica, ki so ji dvorili vsi štirje, bolj naklonjena slednjima dvema. Interesanten duel s kosami se je trajčno končal. Oba brata sta bila težko poškodovana, ostala dva pa lažje. Prva dva sta bila prepeljana v bolnico v Belo Crkvo, kjer je eden umrl, brata Cristeas pa sta bila aretirana.

— **Paskijevič se ni izročil.** Kako poročila zagrebška »Riječ«, Paskijevič še ni bil izročen našim oblastim radi tega, ker zahtevajo fašisti od reškega tribunala, da se jim izroči Tijan, ki je, kot smo že poročali, v silobranu usmrtil nekega fašista. Tijan se ne nahaja več na našem ozemlju, in tako postoj bojazan, da Paskijevič sploh ne bo izročen našim oblastim. Vsekakor pa je dana možnost, da lahko Paskijevič pobegne z Reke. Kako poročila »Primorski Novi List«, se Paskijevič v zaporih reškega tribunala ne vede kot človek, ki ima na vesti dva zločina, temveč kot kak zakrjaven zločinec, ki se je že davno otresel vseh duševnega nemira, dobro je in pije in se splošno vede tako, kot bi bil v zaporu radi kakšnega malenkostnega pregreška. Samo ima silen strah čez glavo, da bo izročen zagrebškim oblastim in prosi, da ga naj raje na mestu ubijejo, nego da bi moral najti v Zagreb.

— **Kovarsko in ljubezen (Fried. Schiller).** drama v šestih dejanjih, se predvaja od 24. do 27. t. m. v kinu Matica. Uprizoritev te lepe klasične drame, ki se drži strogo teksta in vsebine Schillerjevega umotvorja, dokazuje, da so filmska umetnost približuje tako resnemu in klasičnemu programu. Schillerjeva drama, uprizorjena v večjih kinopodjetjih Evrope, je povod vzbudila največjo senzacijo in zadovoljstvo. V Zagrebu so morali na zahtevo bol in občinstva dramo ponovno uprizoriti. V dramati nastopajo najboljši filmski umetniki, kot so svetovnoznan Paul Hartmann v vlogi Ferdinanda, Lil Dagover v vlogi Luize in Reinhold Schünzel v vlogi maršala Kalba. Naravnost razkošna scenarija in krasni kostumi jamčijo za popolno in vsestransko dovršenost tega velikanskega filmskega dela. Opozarjamo cenj. občinstvo na ta močuportalen film, ki so valod dolžni pred-

vaja samo štirikrat na dan, in sicer ob 3, 5, 7, in 9.

— **Prirejanje tombol, loterij in srečolovov** je v zadnjem času zavzelo tak razmah, da njihovo delo ni mogoče več točno nadzirati. Dogaša se, da se odobrenja kmetijskega ministrstva za prirejanje takih iger zelo zlorabljajo. Poleg tega je prirejanje takih loterij in tombol znatno škodovalo interesom drž. razredne loterije, ki deluje za splošno korist našega naroda, to pa iz razloga, ker so prebivalci, zlasti v tistih krajih, koder se je prirejal največ loterij in tombol, najmanj kupovali srečke drž. klasične loterije. Zaraditega so se zmanjšali tudi državni dohodki, ki imajo splošno korist pomen za naš narod. Da bi se tombolske in loterijske igre čimbolje nadzirale in omeli, je izključno na potrebe humanih društev, je bilo kmetijsko ministrstvo primorano izdati sledečo naredbo: 1. Vse pristojne finančne in policijske oblasti v naši državi imajo dolžnost, da naistrajše zabranjujejo po vseh krajih, lokalih, kopališčih itd. prirejanje tistih loterij in tombol, katere se vrše brez močnega dovoljenja. 2. Vsak slučaj nedovoljenega igranja je naznaniti pristojnemu ministrstvu, ki bo postopalo po št. 13 zakona o ustanovitvi in ureditvi drž. klasične loterije, toč. št. 3. Nobene prošnje za prireditve loterije ali tombole ne bo pristojno ministrstvo vpoštevalo brez izjave pristojnih političnih ali policijskih oblasti, katerim se priporoča, da se o upravičenosti vsake prošnje napoteno na ministrstvo, dobro prepričajo in skrbje, da dajo povolne izjave samo tistim, ki bodo skromne dobičke iz loterij in tombol porabili izključno za humane cilje, in ki bi brez teh prireditev ne mogli zbrati potrebnih sredstev za pomoč. Na ta razglas se opozarjajo vsa društva z vabilom, da vse prošnje za prirejanje tombol, loterij in srečolovov vlagajo izključno potom okrajnih glavarstev (v Ljubljani potom policijskega ravateljstva.). Vloge morajo biti zadostno kolkovane (13 Din) in vložene najmanj mesec dni pred dnem prireditve. V prošnji je točno navesti dan in namen prireditve, število tablic (srečk) in ceno za komad.

— **»Pekatec«, to je jedi Rad jiti** je gospod in knež, so naslenceš, ker se zelo nakuhajo.

— **Kino Tivoli.** Prvi del silalnega avanturističnega filma »Kralji Golconde« se predvaja samo do nedelje. Film je izredna atrakcija ter poln senzacionalnih momentov. Režija in vsebina sta prvostvorni ter je občinstvu s tem nuden izreden užitek.

— **Cevlje kupujte od domačih tovarov** trdijo Peter Kozina & Ko. z znakom »Pekoa«, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo v Ljubljani** (Nar. dom) pozivlja svoje članstvo in naračal, da se v čimvečjem številu v civilni obleki udeleži poldnevnega izleta moške dece na Brezovico v nedeljo 27. t. m. Odnod z vlakom ob 13¹⁵. Povratek zvečer z vlakom ali pa peš.

— **Sokolsko društvo Ljubljana II** opozarja svoje članstvo, da je pri društvenih slavnostih dne 3. jun. udeležba za vse člane in članice brez izjeme obvezna. Člani, ki posedujejo krol, se morajo udeležiti brez-pogojno v krolu, vsi ostali v civilu. Čas in kraj zbiranja se objavi v časopisu. Glede slavnostnega sporeda se opozarja na časopisne objave in lepake.

— **Prireditveni odsek Sokola II.** v Ljubljani vabi društvene članice bratskih sokolskih društev, kakor vse narodno žentstvo, da se udeleži razviti naračalskega prapora na Kongresnem trgu in slavnostnega sprejema dne 3. jun. t. l. v narodnih nošah. Čas in kraj zbiranja narodnih noš se objavi v časopisih.

— **Sokol na Viču.** V soboto, dne 27. tm. ob 8. zvečer se vrši v telovadnici Sokolskega doma skupen sestanek članov in članic, radi porazdelitve opravi pri javnem nastopu, dne 10. junija t. l. Ker je uspeh prireditve odvisen le od našega podrobnega dela, je dolžnost vsakega člana, da se sestanka udeleži in vsak radevolje prevzame primerno funkcijo, da tako pomore do zaželenega uspeha. Zdravo!

Društvene vesti.

— **Akcijiski odbor drž. namestencev, železničarjev in upokolencev.** Izvrševalni odbor državnih namestencev, železničarjev in upokolencev ima prihodnji dan v soboto dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Gradišču št. 7. — **Akcijiski odbor.**

— **Prve žrtve.** Pokrajinski akcijski odbor javnih namestencev, železničarjev in upokolencev naznania, da so v boju za upravičene zahteve padle prve žrtve. Iz Beograda je bil prestavljen neki višji železniški uradnik v provinco, iz Ljubljane pa komisar finančne kontrole Peter Deržaj v Beograd. Akcijiski odbor je dobro vedel, da ni boja brez žrtve; zato ga take in enake persikucije niti najmanj ne strašijo. Našel bo pota, da bodo prišli oni, ki se izpostavljajo za naš dobrobit, prej ali slej zopet nazaj na stara službena mesta k svojim rodbinam. Takol pa mora rešiti bedne rodbinske člane prestavljenih, ki so našli v veliko pomanjkanje, ker je danes pač nemogoče, živeti s prepeličmi preemki na dve strani. V to svrhu se bo odbor v najkrajšem času obrnil na vse državne namestence s klicem: Na pomoč! in upa na najboljšo uspehe. — **Akcijiski odbor.**

— **Prostovoljno gas. društvo v Podbrdu** priredi v nedeljo 27. tm. ob 16. popoldne na prostem veselicu. Vsporedi: 1. »Opomin k petju«, mešani zbor. 2. »Nazaj v planinski raj«, mešani zbor. Nedved. 3. J. Volc: »Na dan sodbe«, ljudska igra v 3 dejanjih. Po končanem vspredu: ples in šaljiva pošta. V slučaju slabega vremena se vrši veselica (teden pozneje, dne 3. junija).

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Komunistični puč v Poruhrju.

Krvavi izgredi posledica neznozne draginje. — **Komunisti ščuvajo nezavedno množice.** Vstaja se širi vedno bolj.

— **Gelsenkirchen, 25. maja.** (Wolff.) Včerajšnji krvavi dogodek so posledica ukrepa francoske oblasti, ki je uklinila nemško policijsko ohrano. Komunistični hujšaki so izkoristili naraščajočo draginjo v svoje namene. Ker so Francozi uvedli nasilno kontrolo, je delavstvo poseglo po samozastitni. Komunističnim bojnim organizacijam, ki so nato stopile v akcijo, se je pridružilo veliko število zločinskih elementov. Poskus razgrajev, zažgati policijsko ravateljstvo, ki bil imel za mesto strašne posledice, kajti Gelsenkirchen nima sedaj nobene požarne barmbe. Vstaji po so se k sreči zadovoljili s tem, da so oropali policijsko ravateljstvo in sežgali vse akte. Delavstvo, ki je odločno proti razbijanju in sežiganju javnih lokalov, bo zavzelo danes svoje stališče napram razgrajevam. Včeraj jutru je bilo policijsko ravateljstvo še v rokah vstajev. Mestna uprava je zopet začela poslati. V mestu vlada veliko razburjenje. Nepristransko mestno prebivalstvo in delavstvo trdi, da so sedanje anarhistične izgrede povzročile francoske čete. Baje je francosko vojaštvo navdušeno pozdravljalo proletarske bojne odrede in francoski častniki so vzpodbujali demonstrante, naj oropajo policijsko ravateljstvo. Namestnik velikega župana je pri okupacijskih oblastih vložil protest proti napadom francoskega vojaštva na varnostne organe in aretacijam slednjih, ki so dogajajo dan za dnem.

— **Gelsenkirchen, 25. maja.** (Wolff.) Včeraj je prišlo tu do velikih izgredov, ki so se spremenili v krvave ulične boje. Na trgu in v notranjosti mesta so demonstranti zahtevali temeljito znižanje cen mesa, masti in rib. Alarmirani požarni brambli in meščanski straži se je posrečilo osvoboditi ulice v bližini policijskega ravateljstva od demonstrantov. Popoldne se je zbrala na glavnem kolodvoru ogromna množica naroda, ki so se ji pridružili obojebožni komunistični odredi. Vnela se je borba, ki je trajala pozno v noč. Do sedaj sta bila dva ubita in 200 ranjenih. Ranjence so prepegljali v bolnišnice.

— **Berlin, 25. maja.** (Izv.) Izgredi v Poruhrju je povzročila 100 tisoč mož broječa delavska organizacija »Union der Konf. und Handarbeiter«, ki ima svoj sedež v Gelsenkirchenu. Ker je meščanska straža nastopila proti stavkajočemu delavstvu, je udruženje rudarjev zahtevalo, naj ta organizacija položi orožje in prepusti varnostno službo delavstvu. Na ta način je nastal konflikt, ki se širi dalje. Iz vsch industrijskih krajev zasedenega ozemlja prihajajo poročila, da se vrše krvavi boji med nahajskano množico in treznim mislečim prebivalstvom.

— **Dortmund, 25. maja.** (Wolff.) V okraju Bochuma se je začela stavka rudnikov »Präsident I und II« in »Heinrich«. Bati se je, da se stavka jutri razširi tudi na ostale rudnike. Položaj v mestu je neizpremenjen. Delavstvo rudnika »Hardenberg« se je pridružilo stavkajočim. Od 30 težko ranjenih sta dva že umrla.

GROF BETHLEN O SVOJEM POTOVANJU.

— **Budimpešta, 25. maja.** (MBA.) Včeraj je ministrski predsednik grof Bethlen sprejel v avdienci novinarje, ki jim je na vprašanje, dali namerava v doglednem času odpotovati v Prago, Bukarešto in Beograd, odgovoril, da o tem ne more biti nobenega govora. Njegovo potovanje v inozemstvo je imelo dvojen namen. Z ene strani je hotel priti v stik z vladami in vodilnimi politiki veselih, z druge pa posredovati pri reparacijski komisiji, da dovoli Madžarski potrebne olajšave, zlasti kar se tiče splošnega zastavnega prava. V obeh slučajih je njegova naloga izpolnjena. Zato tudi potovanje v prestolice male antante nima nobenega smisla.

NOVA INTERNACIONALA.

— **Hamburg, 25. maja.** (Izv.) Na včerajšnji sli mednarodnega socijalističnega kongresa je bila konstituirana nova internacionala, ki naj bi združila prej obstoječe londonsko, dunajsko in amsterdamsko internacionalo v enotno proletarsko organizacijo kot protutež proti svetovni reakciji. V novi internacionali bi imela Angleska in Nemčija po 30, Francija 16, Belgija, Avstrija in Italija po 15, Rusija, Švedska in Danska po 12, Amerika in Poljska po 10, Češkoslovaška (z Nemci in Madžari) 24, Holandska in Švica po 7, Finska 6, Norveška, Rumunija in Gruzija po 3, Armenija in Litva po 2, Bolgarija, Jugoslavija, Turčija, Ukrajina, Latvija, Luksenburška in Danska po 1 glas. Sklepi te internacionala so za vse člane obvezni, v kolikor se tičejo mednarodnih vprašanj. Statuti, o katerih je poročal dr. Adler, so bili sprejeti brez ugovora. Tako so dobili socialisti končno enotno vrhovno vodstvo. Zanimiva je neproporcionalnost glasov, ki so jih dobile posamezne države. Dočim ima Francija v internacionali 30 zastopnikov, bo ameriško delavstvo zastopalo samo 10 delegatov. Te neproporcionalnosti ne opravičuje bržkone niti domneva, da je pri konstituiranju igralo odločilno vlogo število organiziranega delavstva.

Borzna poročila.

— **Zagreb, 25. maja.** (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 17.20, 17.25, Pariz 6.275, 6.325, London 440.50, 442.50, Berlin 0.17, 0.1775, Dunaj 0.13375, 0.1345, Praga 285.25, 186.25, Trst 4.575, 4.595, Newyork 94.75, 95.25, Budimpešta 1.80, 1.85, Valute: dolar 93.50, 94.—, lira 4.52, 4.54, K 2.81, —, Ka 0.1333, 0.1345, marka —, 0.20.

— **Curih 25. maja** (Izv.) Današnja predborza: Beograd 5.825, Berlin 0.0101, Amsterdam 217.10, Newyork 5.35, London 25.67, Pariz 36.85, Milan 26.75, Varšava 0.0105, Budimpešta 0.105, Dunaj 0.00781, avstr. žlg. krone 0.007825, Sofija 4.67.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Prijazno sobo

s separatnim vvhodom IŠČE BOLJA GOSPODIČNA s 1. junijem. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod št. 70/5443.

Prodaj 75 delnic

Trgovske banke in 25 delnic Jadranske banke Beograd. — Kupci naj se javijo pisмено s ponudbo cene na upravo lista pod »Bančne delnice/5439«.

Snažno svetlo SOBO

IŠČE MLAJŠI GOSPOD proti dobremu plačilu. — Ponudbe poslati na: L. Tomšič, skladišče »Alko«, Kolizej. 5437

Letovičarji pozor!

STANOVANJE NA DEZELI na jako zračnem prostoru, eno uro oddaljeno od kolodvora, SE ODDA V NAJEM. — Vprašanja pod Sveži zrak/5428 na upravo »Slov. Narod«.

Malo hišo

ali lokal s stanovanjem, primerno za trgovino, na prometnem kraju, KUPIM ali VZAJEM V NAJEM. — Ponudbe pod »Mala hiša/5388« na upravo »Slov. Narod«.

Lepo stanovanje,

obstoječe iz treh sob, kuhinje in pritlikin, v centru mesta, SE ODDA s 1. junijem proti primerni nagradi. — Ponudbe se poslati na upravo »Slov. Narod« pod »Lepo stanovanje/5441«.

Pisemski papir v kasetah in mapah

priporoča

NARODNA KNJIGARNA**Dobro odškodnino**

da trgovska družba za prepustitev telefonske številke v Ljubljani. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod Telefon 5134.

primerni lokali

eventuelno tudi v prvem nadstropju za solidno manufakturno trgovino en gros. Eventuelne ponudbe pod Lokal na ALOMA COMPANY, anonimna družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Pravkar je izšla NOVA KNJIGA

KAVER HENKO:

Naše življenje

Cena Din 18— Po pošti Din 21—

Narodna knjigarna v Ljubljani, Prešernova ulica 7.

Jožef Pestotnik

posesnik v Kostanju št. 5

dne 24. t. m. ob 6. zvečer, po dolgi in mukopolni bolezni, preživel s tolažili sv. vere, bogu vdano preminil.

Truplo nepozabnega pokojnika se prepelje iz Ljubljane v soboto, dne 26. t. m. jutraj v Šmartno v Tuhinju, kjer se vrši pogreb v nedeljo, dne 27. maja 1923, ob 9. jutraj na farno pokopališče.

Sv. maša zadušnica se boče darovala v farni cerkvi v Šmartnem.

V Ljubljani, dne 25. maja 1923.

Žaluječi ostali.

SPREJME SE PRIDEN

kavarniški učenec V NARODNI KAVARNI V LJUBLJANI. 5361

Oprava za spalno sobo

iz črno-rjavega lesa, politirana, masivna in kuhinjska oprava (skupaj 24 komadov), vse novo, nerabljeno, ZELO CENO NA PRODAJ. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5397

Malo gostilno

na deseti VZAJEM V NAJEM: najraje kjer na štajerskem. — Ponudbe pod »Samo stojna ženska/5414« na upravo »Slov. Narod«.

Pošteno kuharico

SPREJMEM ZA DOPOLNITVENO DOKUMENTACIJO. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5413

Pozor!

IŠČE SE DRUŽABNIK ZA DOBRO IDOČE INDUSTRIJSKO PODJETJE s vstop 100 do 150 tisoč dinarjev. — Ponudbe pod »Resen družabnik/5382« na upravo »Slov. Narod«.

Naprodaj

50 hektolitrov belega dalmatinskega vina z otoka Visa. — Poizve se: Gostilna pri »Dalmatincu«, Spodnja Šiška 13. 5308

Motorno kolo

D. K. W. in MOTOSOKOS SE CENO PRODA. — Trgovina Praček, Sv. Petra cesta 43. 5432

Na stanovanje in hrano

SE SPREJME GOSPOD. (Soba s posebnim vvhodom). — Naslov pove uprava lista. 5434

Črnosivega bika

(lepe krasne postavbe, 2 leti star, premovan) priporočamo za plenjenje krav. — Ljubljana, Cesta v mestni log št. 31. 5427

Šivilja za boljše obleke

SE SPREJME NA DOM. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5442

Za letno sezono

SE PRIPOROČA IVAN MAGDIČ, krojač, LJUBLJANA, Gledališka ul. 7. 5422

Lepo zračno sobo

s posebnim vvhodom v središču mesta, s hrano ali brez nje, IŠČE GOSPODIČNA. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Soba s posebnim vvhodom/5423«.

Gospodična

s trgovskim tečajem IŠČE SLUŽBE KOT BLAGAJNICA ali PRODAJALKA V KAKŠNI TRGOVINI. — Naslov pove uprava lista. 5424

Trgovski vogelni lokal

v središču mesta v zelo prometni ulici SE ODDA V NAJEM s novembrom. — Ponudbe pod »Dobra trgovina/5426« na upravo »Slov. Narod«.

Naprodaj HIŠA

v središču mesta s velikim skladom, pripravnost za zidanje dveh ali treh hiš, SE PO ZELO UGODNI CENI PRODA. — Naslov pove uprava lista. 5431

Vinograd in gozd

PRODAM v Kapelah na Spodnjem Štajerskem blizu Brežic. Vinograd meri poldrugi oraj, gozd iste mere, Južna lega. V gozdu droban les in kofci za vinograd. Cena 60.000 Din. — Naslov pove uprava lista. 5425

Proda se

oljasta slika, popolna kuhinjska oprava, omara za led in trajnogorna peč. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5420

Poletno stanovanje

obstoječe iz treh sob in kuhinje v št. Vidu nad Ljubljano ali v okraju Medvode, event. pod Smarjno goro, z uporabo vrta, VZAJEM V NAJEM. — Ponudbe pod »Poletno stanovanje/5430«.

Dotični, ki mi preskrbi

posojilo 50.000 Din

na blance menico in seznambo vrstnega reda na krasno hišo, proti mesečnemu odplačilu 10 tisoč dinarjev in dobri obrestim, dobi lepo stanovanje v novi hiši in avtozgaro. — Prijazne ponudbe pod »Protislužba/5435« na upravo »Slov. Narod«.

Salonska garnitura

iz črnega lesa SE po ugodni ceni PRODA. Garnitura sestoji iz: 1 sofe, 4 foteljev, okrogle sofe, pisalne mize in salonske omariče ter mize. — Naslov: Viš, grad Bekelec, II. nadstropje, levo. 5444

Visokoprtilična vila

s šestimi sobami, električno razsvetljavo, kletjo, s svravnopadajočim gospodarskim poljem okoli 2000 m² vrta, oddaljena štiri ure od postaje Jarše, SE POD ZELO UGODNI KUPNINI POGOJI PRODA. Vila je popolnoma nova. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5440

Mala opremljena vila

NA BLEDU SE CENO PRODA. — Poizve se: Bled, vila »Helena«. 5366

Kupim HIŠO

Z VRTOM V LJUBLJANI. Pogoj prosto stanovanje. — Naslov pove uprava lista. 5349

Kupim HIŠO

s vpeljano gostilno v Ljubljani. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5350

PRODA SE

trgovina z mešanim blagom ob glavni cesti, oddaljena pol ure od mesta. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5376

DOBRO IZVEŽBANO

knjigovodkinjo za večje restavracijsko podjetje SE IŠČE. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. — Ponudbe pod »Restavracija/5334« na upravo »Slov. Narod«.

Jarmaš

se išče za bencinski jarm, mora biti več brustit žage na šmirgel. Nastop službe takoj. Ponudbo plačila, starost poslati na: Dr. Šandor, Zagreb, Akademski trg 1. 5447

Deklica

za vna (v pomoč gospodinjji) se išče v majhno družino na Hrvaški. Starejša oseba s sestro ali mati s hčerjo od 15—16 let imata prednost. Ponaša na upr. Sl. Narod št. 111 eskribljena 5445.

Sprejme

se takoj starejša in zanesljiva moč kot blagajničarka v kuhinjo oziroma točilnico. Ponudbe na upravo pod Zanesljiva 366-5450

Ženitna ponudba,

katera se je glasila na ime Jožeta Starčič ni resnična, ampak je le maščevanje moje nekdanje žene. Zahvaljujem se vsem gospodinjstvom za prijazne dopise in pripominim, da pod mojim imenom ni ženina, obupati vreden ni potreba. Škodo vam je naredila hinavka. 5451 Jož. Starčič.

Vrtne in salonske garniture

po najnižjih cenah ima v veliki izbiri Pletarska šola v Radovljici. 5457

Urarsko

stružnico (Drehstuhl-Spindelstock), šako in drugo orodje kupim. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 5448

Privatni uradnik

trgovske neobrazan, vešč slovenski in nemški korespondence, zanesljiv in samostojen v poslovanju s večletno prakso v komisijah in agenturinih poslih se takoj sprejme. Pogoj — neotujen Ponudbe z navedbo doseganega delovanja in eventualnih referenc na upravitelju Slov. Naroda pod Samostojen 5449.

Razglas.

Trgovska zadruga t. z. o. z. v Ljubljani je valed sklepa občinjskega zbora s dne 25. maja 1921 sklenila razpis za izvedbo in stopila v likvidacijo. To se sporoča vsem upnikom s pismom, da najkasneje v roku 1 leta uveljavijo svoje eventualne neporavnane zahteve in terjatve. Trgovska zadruga in uveljavijo svoje eventualne ugovore proti izbrani likvidacijski tvrdki LJUBLJANA, 10. maja 1923. Trgovska zadruga t. z. o. z. v Ljubljani. 5421

Kupim KLA VIR

(kratek), dobro ohranjen, PO PRIMERNI CENI. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5398

Na stanovanje in hrano

SE SPREJME GOSPODIČNA IZ TRGOVINE ali URADNIČA. — Povpraša se: Šiška, Kmetiška ulica št. 211 (pri gospodini hiše).

Wertheimer blagajna,

nemška dog. lovska puška in stroj za vezenje NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5405

Kupim HIŠO

v središču mesta Ljubljane, na prometni točki, pripravnost za mizarsko obrt. Cena od 400 do 500.000 kron. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5351

Bencin motor

»CIRKULARNO ZAGO ZA ŽAGANJE DRV, dobro ohranjeno, SE PRODA. — Poizve se pri: Franjo Gajšek, gugalnica pod Tivolijem, Ljubljana. 5401

BLUZE

najnovjših modelov so ravno kar došle. A. & E. Skaberné LJUBLJANA, Mestni trg 10

„Kolesarji!“

Oglejte si veliko zalogo dvokoles, kompletnih, z dobro pneumatiko od Din 1800—. Tribuna F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 5153

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje Hugon FISBER, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (nasproti Križanske cerkve). 4391

Proda se AUTO

znamke »Praž« 35 HP, šeststopenjski z električno razsvetljavo in pogonom (v dobrem stanju). — Naslov pove uprava lista. 5344

Pritlično hišo

ali ENONADSTROPNO v središču mesta Ljubljane, v Spodnji Šiški ali ob Karlovske cesti, Krakovu, ozir. Poljanski cesti KUPIM za ceno 100 do 125.000 dinarjev. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5353

DVA SPOSOBNA

tapecirarska pomočnika koji samostalno rade ODMAH SE PRIMAJU kod Johann FANNER, Tapezierer, Subotica (Bačka), Wilsonova ulica 8. 5197

Kupim HIŠO

v Ljubljani blizu kolodvora, pripravnost za vsako obrt, s velikim dvoriščem ali skladiščem, po možnosti tudi s stanovanjem. Cena od 700 do 800.000 kron. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 5352

Snažno sobo s hrano

ali BREZ, v mestu, IŠČETA DVA SOLIDNA GOSPODA s 1. junijem t. l. — Ponudbe pod »Solidna gospoda/5392« na upravo lista.

Zidna opeka,

normalno in močno žgana, pri znano najboljša kakovost, SE NUDI VSAKO MNOŽINO PO DNEVNI CENI. R. SMIELOVSKI, arhitekt in mestni stavbnik, posestnik opekarne na Viču. 4130

PRISTNI NARAVNI

malinčev sok (s sladkorjem vkuhan) NUDI NA MALO IN VELIKO Lekarna dr. G. Piccoli, Ljubljana, Družnaka cesta. 5020

Delniška družba

treba odmah perfektno korespondenco za njemački i srbohrvatski jezik. Znanje stenografije i strojeplisa kao i višegodišnje prakse uvjet. Dobra plaća i stalno mjesto. Ponude na Slovenski Narod pod »Zagreb - 5133«.

Zadružni upravitelj

vešč v vodstvu hranilnice in posojilnice, samostojen, srbohrvatski, slovenski, nemški korespondent in knjigovodja (govori tudi italijanski) želi radi lokalnih razmer premeniti mesto. Gre tudi na delo. Genjeni dopisi se prosijo pod Energičen na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 5369

Javna dražba

tevarne z vodno silo in elektrarne se vrši prostovoljno

30. maja 1923 ob 10. uri

v Gornjih št. 7 pri Ljubljani. Objekt je pripraven za uvedbo velike industrije. 5452

Sobarica

Zanesljiva in marljiva se išče proti dobri plači. Erjavčeva cesta 18.

Finančnim krogom!

V svrhu prevzetja in povečanja zelo dobičkanosnega in brezkonkurenčnega industrijskega podjetja v Mariboru išče prvovrsten strokovnjak (obratni inženir s 15 letno prakso na Dunaju) tihga ali sodelujočega kompanjona s 5—800.000 Din. Dopisi zainteresovanih se naj naslovijo na anonimno pisarno »SUŠNIK, Maribor, Slovenska ulica 16 pod Trdnjo sklop. 5359

Parna pilana sa 4 gattera

traži

1 mehaničara
1 strojevodju
1 jarmaškog bravara (Gatterschlosser)
1 jarmaša (gatteristu)

sa nastupom odmah.

Pismene ponude upraviteli na: »OZMA« oglas. zavod, Zagreb, Gunduličeva 5. I. 5265

Prager Presse**Znižanje naročnine.**

Naročnine na dolžnost najrazvitejši nemški dnevnik v Češkoslovaški Republici in v tujini

Prager Presse

smela sedaj za Kraljevino Srbijo, Hrvatsko in Slovencev mesečno samo za jutranje in večerno izdanje Din 40—; samo jutranje izdanje Din 28—; poedina številka jutranja z večerom Din 1:80; številka sedeljske izdanje z ilustrirano prilogo Din 3—.

Prager Presse

prinaša najboljši in objektivni informacije o dogodkih, trgovskih, finančnih in industrijskih razmerah Male Antante, Srednje Evrope in vseh drugih držav, posreduje v roko in neprestano vzajemne poslovne zveze vsake vrste (iskanje in ponudbe vsakovrstnega blaga) tako da je največji in najuspešnejši oglasnik.

Številke na ogled in ponudbe oglasov brezplačno.

Uprava PRAGER PRESSE, Praga III

Neudova 8. (Češkoslovaška Republika.)

Rečun poštnega čekovnega urada v Zagrebu 40.156. Ljubljani 20.264.

pri Podružnici Ljubljanske kreditne banke v Mariboru 11.258

Najkulantnejši in najmodernejši anončni in reklamni zavod**„APOLLO“ R. Golebiowski**

Ljubljana, Stari trg 19-11

Ljubljana, Stari trg 19-11

Izdaja najmodernejša in najuspešnejša reklama. — Sprejema naročila za vse tu in domače časopise. — Kakor tudi naročila za vsakovrstne tiskovine. — Konkurenčne cene.

Ljubljana, Stari trg 19-11